

Saverio Gaeta

FATIMA

CELÁ PRAVDA

— * —

Dejiny, tajomstvá, zasvätenie

FATIMA

CELÁ PRAVDA

———— * ————

Dejiny, tajomstvá, zasvätenie

© 2017 Edizioni San Paolo s.r.l.

Piazza Soncino 5 – 20092 Cinisello Balsamo (Milano) – ITALIA

www.edizionisanpaolo.it

Z talianskeho originálu:

Fatima. Tutta la verità

Vydal: © Zachej.sk, 2018

Preklad: © Martin Csontos

Grafika: © Tomáš Kyška

Redaktorka: PhDr. Zuzana Ring

Jazyková korektúra: Zuzana Hašková

Citáty z oficiálneho katolíckeho prekladu *Svätého písma* a z cirkevného dokumentu *Fatimské posolstvo* sú uvedené s dovoľením

© Spolku svätého Vojtecha.

ISBN: 978-80-89866-49-6

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Saverio Gaeta

FATIMA

CELÁ PRAVDA

— * —

Dejiny, tajomstvá, zasvätenie

estando os antigos habitantes
reparando no g. da casa, quando
a Senhora Martra se viu a vista do
censo em o' santo Palco, em presenca do
cural.

Um dia encontrei um velho sacristão
este tinha as costas doctas.

Em alguns escriptos viu-se o nome do Padre
brazense: Igreja era a Igreja de S. Jeronymo, e
na pallade "esse lugar, parecia como um templo
antigo, pelos arabados e janelas semelhantes
ao do telhado do edificio.

Na igreja de S. Jeronymo o antigo pare. Deu a
estancia na igreja este carta-past. ser de S. Paulo
que se annunciava depois de Pene XII e antes de Pene III
ordenado de Juan Pal. a pedra circular de terra
esta e transferida para S. Paulo.

Deu a igreja de S. Jeronymo a S. Jeronymo
deu a igreja de S. Jeronymo a S. Jeronymo.

Deu a igreja de S. Jeronymo a S. Jeronymo e um a S. Jeronymo

Deu a igreja de S. Jeronymo a S. Jeronymo e um a S. Jeronymo

ÚVOD

„Posolstvo Fatimy je nepochybne najprorockejšie z moderných zjavení.“¹ Toto rozhodné vyhlásenie, ktoré zaznelo v roku 2000 na tlačovej konferencii vo Vatikáne zorganizovanej pri príležitosti zverejnenia tretej časti fatimského tajomstva, nezmazateľne poznačilo povedomie cirkevného spoločenstva vo vzťahu k udalosti, ktorá už sto rokov sprevádza príbeh ľudstva, prinajmenšom jeho najjednoduchšej a najúprimnejšej časti, ktorá v mariánskych zjaveniach rozpoznáva nehu materinskej ruky usilujúcej sa zachrániť svet pred sebazničením.

Je to neuveriteľné, no svet „múdрых“ naopak fatimské udalosti nezaregistroval, súdiac podľa obsahu najprestížnejších encyklopédií dejín, ktoré boli publikované za posledné desaťročia v Taliansku, od *Storia d'Europa* Einaudi (1996) po *Atlante storico* Garzanti (2012) a od *Cronologia universale* Vallardi (1994) po *Cronologia universale* Utet (2002) a Rizzoli (2013). Akokoľvek absurdne môže znieť tento fakt, pravdou je, že medzi desiatkami tisícov zmienok o najrozličnejších udalostiach (z ktorých mnohé sú vskutku bizarné či absolútne nepodložené) autori nepovažovali za vhodné mrhať miesto, aby utrúsili pár slov o zjaveniach Panny Márie vo Fatime.

1 *Fatimské posolstvo*, Spolok svätého Vojtecha 2006, s. 5.

Treba ešte raz jasne zdôrazniť, že fatimskú výzvu prijali najmä jednoduchí ľudia, ktorí v mariánskych udalostiach vytušili aktívny zásah nadprirodzeného sveta do krušného príbehu ľudstva. Títo ľudia pochopili, že fatimské poslanstvo nie je proroctvom, ktorého cieľom je vzbudzovať strach, ale varovaním, ktoré objasňuje, čo môžu spôsobiť ľudia, ak budú ďalej kráčať po ceste zla.

Dokonale to zhrnul svätý Ján Pavol II: „Keď sa pozeráme na znamenia čias, ktoré sa odohrali v dvadsiatom storočí, ukazuje sa, že fatimské udalosti patria medzi najväčšie z nich, okrem iného aj preto, že vo svojich posolstvách ohlasujú príchod mnohých ďalších a pozývajú nás k tomu, aby sme žili podľa ich výziev. Ide o znamenia ako dve svetové vojny, no tiež veľké zhromaždenia národov v znamení dialógu a pokoja; útlak a nepokoje zachvacujúce rozličné krajiny a národy sveta, no tiež možnosť dať počuť svoj hlas a príležitosti poskytnuté národom, ktoré sa medzičasom vynorili na medzinárodnej scéne; krízy, odpadlivosť a mnohé utrpenia členov Cirkvi, no tiež obnovený intenzívny pocit solidarity a vzájomnej závislosti medzi všetkými údmi Kristovho tajomného tela, ktorý sa čím ďalej, tým viac upevňuje vo všetkých pokrstených v zhode s ich povolaním a poslaním; vzdialenie sa jednotlivcov i celých spoločností od Boha a ich odchod od neho, no tiež ‚vypád‘ Ducha pravdy do srdc jednotlivcov i komunit, a to až po obetovanie seba samého a mučenie s cieľom zachrániť obraz a podobu Boha v človeku, zachrániť človeka pred človekom.“²

2 Messaggio di Giovanni Paolo II al vescovo di Leiria-Fatima per l'80° anniversario delle apparizioni (1° ottobre 1997), in http://w2.vatican.va/content/jobnpaul-ii/it/letters/1997/documents/hf_jp-ii_let_19971001_fatima.html.

Spisovateľ Anatole France zvykol hovoriť, že náhoda je „pseudonym, ktorý používa Boh, keď sa nechce podpísať plným menom“. Je vskutku „náhoda“, že presne 13. októbra 2016, v deň deväťdesiateho deviateho výročia slnečného zázraku vo Fatime, dosluhujúci prezident Spojených štátov Barack Obama podpísal jedno zo svojich posledných exekutívnych nariadení, ktorého cieľom je „pomáhať Spojeným štátom zmiernovať ekonomické straty, chrániť ľudské životy, zvyšovať národnú bezpečnosť a prispievať k motivovaniu politických predstaviteľov jednotlivých štátov USA, ich lokálnych územných celkov a iných národov, aby vytvárali komunity, ktoré budú odolnejšie voči environmentálnym vplyvom slnečných búrok“. Slnečné búrky sú fenoménom, ktorý dnes vedci považujú za najkatastrofickejšiu hrozbu pre prežitie našej planéty. Sú totiž potenciálne schopné zlikvidovať globálnu informačnú infraštruktúru, ktorá v súčasnosti riadi všetko, od distribúcie elektrickej energie a vody po zásobovanie obchodov, od dopravného systému po všetky druhy komunikácie.

Prezident Obama si zaiste nebol vedomý symboliky tohto dátumu, ktorý uplynul nehlučne, bez povšimnutia, tak isto ako mnohé ďalšie predchádzajúce „náhody“: od explózie, ku ktorej prišlo 13. mája 1984 v Severomorsku (mesiac a pol po tom, čo Ján Pavol II. zasvätil svet Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie), pri ktorej boli zničené dve tretiny výzbroje sovietskej flotily, po požiari, ktoré vypukli v máji 1988 (v polovici Mariánskeho roku 1987 – 88) a pri ktorých boli zrovnané so zemou dve továrne na výrobu paliva pre riadené strely, jedna americká, v Nevade, a druhá sovietska, na Ukrajine; od rozpadu Sovietskeho zväzu (8. decembra 1991)

až po odstránenie červenej zástavy z Kremľa sprevádzané Abdikáciou Michaila Gorbačova na úrad sovietskeho prezidenta (25. decembra toho istého roku); tieto dve udalosti sa odohrali v dňoch, keď Katolícka cirkev slávi sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie a Vianoce (Ruská pravoslávna cirkev Nepoškvrnené počatie neslávi a Vianoce slávi 7. januára, podľa juliánskeho kalendára).

Na druhej strane, zaujímavé je aj to, že na rok 2017 pripadá hneď niekoľko výročí. Okrem stého výročia zjavení vo Fatime si pripomíname päťsto rokov od Lutherovej reformácie, tristo rokov od založenia prvej slobodomurárskej lóže a sto rokov od Ruskej revolúcie. Jedná sa o udalosti, ktoré veľmi silne ovplyvnili beh dejín a ktorých účinky cítime podnes. Stále zachovávajú v platnosti súhrnné vyjadrenie pápeža Pia XII. o troch epochách, ktoré predstavujú – veku protestantizmu, osvietenstva a ateizmu: „Nepýtajte sa nás, prosím, kto je náš ‚nepriateľ‘ a aké šaty nosí. Chcel prirodzenosť bez milosti; rozum bez viery; slobodu bez autority, niekedy zas autoritu bez slobody. Je to ‚nepriateľ‘, ktorý sa stáva čím ďalej, tým konkrétnejší, s bezohľadnosťou, ktorá človeka privádza do úžasu. Najprv hovorí: Kristus áno, Cirkev nie. Potom: Boh áno, Kristus nie. A napokon zo seba vyrazí výkrik do prázdna: Boh je mŕtvy! A celkom na záver dodá: Boh tu nikdy nebol!“³

Na pomyselnéj „modrej niti“, ktorá nezmazateľne spája mariánske zjavenia, Fatima predstavuje zásadnú výzvu, ktorej podstata sa dá zhrnúť takto: bez ohľadu na všetky debaty o existencii nezverejnenej časti fatimského tajomstva a teologickej korektnosti úkonu

3 Discorso di Pio XII agli uomini di Azione Cattolica (12 ottobre 1952) in https://w2.vatican.va/content/pius-xii/it/speeches/1952/documents/bf_p-xii_spe_19521012_uomini-azione-cattolica.html.

zasvätenia sveta Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie (ktoré v tejto knihe preskúmame do najmenších detailov) Ružencová Panna Mária nám neustále pripomína, že Boh nás stvoril pre lásku, a ustavične nás pozýva k obráteniu srdca a prinášaniu spásonosných obiet za druhých. Možno to jednoducho vyjadriť slovami modlitby, ktorú Panna Mária naučila malých vizionárov: „Ó, Ježišu, odpusť nám naše hriechy, zachráň nás od pekelného ohňa a prived' do neba všetky duše, najmä tie, ktoré najviac potrebujú tvoje milosrdenstvo.“⁴

4 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, Secretariado dos pastorinhos 2005, s. 174.

de 1880, e a Igreja de São Francisco
de Assis, de 1885.

A Senhora Moura traz nos seus vitoriosos
retratos em - o 'santo Paolho', em preséda de
sua casa.

Em 1880, a casa com um varalheiro ranço
este tinha a moldura do telhado.

De alguns esvencimentos viu-se o
debracen: 'Igreja e a Igreja' - e, por isso, a
palçada "esse lugar, parecia como um
debracen, pelos archedos e janelas semelhantes
ao telhado do edifício.

Em 1880, a casa estava em ruína. De
debracen na Igreja, este carta, post. ser de
debracen anunciada de 1880 de 1880 e em 1880
debracen de Juan Paolho a pedra circular de
debracen e transferida para a casa.

Debracen debracen a casa e a casa em 1880
debracen a casa e a casa.

Debracen debracen a casa e a casa em 1880
debracen a casa e a casa.

Debracen debracen a casa e a casa em 1880
debracen a casa e a casa.

1

ANI PO STO ROKOCH NIE JE KONIEC

Fatimské udalosti sú skutočným medzníkom v súčasných dejinách Cirkvi i sveta a aj po sto rokoch predstavujú dramatickú a naliehavú výzvu, ktorou sa Nebo obracia na ľudí.

Zjavenia anjela v rokoch 1915 – 16 a Panny Márie v roku 1917 sa z chronologického hľadiska nachádzajú presne na polceste medzi udalosťami, ktoré vskutku možno nazvať epochálnymi: medzi zjaveniami Panny Márie Zázračnej medaily v Rue du Bac v Paríži, ktorými sa v roku 1830 začal sled mariánskych udalostí posledných dvoch storočí, a začiatkom tretieho kresťanského tisícročia spojeným s Veľkým jubileom roku 2000 (a taktiež s blahorečením malých vizionárov Františka a Hyacinty a zverejnením tretej časti fatimského tajomstva). Do tohto časového rozpätia spadá aj tragický útok na newyorské Dvojičky (po ktorom boli naše dni naplnené apokalyptickými výjavmi).

Najstaršia z troch vizionárov bola Lucia de Jesus Rosa dos Santos. Narodila sa na Zelený štvrtok 28. marca 1907⁵ v Aljustreli, malej usadlosti, kde bývalo asi 20 rodín, neďaleko dediny Fatima v portugalskej diecéze Leiria. Bola dcérou Antonia dos Santos a Márie Rózy a mala šesť starších súrodencov: päť sestier (Mária dos Anjos, Terézia, Glória, Karolína a malá sestrička Mária, ktorá sa narodila predčasne a hneď po pôrode zomrela) a jedného brata (Manuel).

Miestny farár Manuel Joaquim de Oliveira nechcel počas rušných dní Veľkého týždňa krstiť deti mladšie ako jeden týždeň, no Luciin otec Antonio si želal, aby krst bol ešte pred Veľkonočnou nedeľou, a preto ako dátum narodenia dcérky uviedol 22. marec. Krst sa teda slávil 30. marca vo farskom kostole vo Fatime a meno Lucia vybral otec mladej krstnej mamy Márie Rózy, menovkyne a krstnej dcéry Luciinej mamy Rózy.

Lucia prežívala pokojné detstvo, venovala sa domácim prácam a pod vedením svojej sestry Márie dos Anjos, ktorá bola o šesťnásť rokov staršia ako ona, sa priúčala krajčírskemu remeslu. Jej matka bola okrem iného katechétkou a usporadúvala u nich doma stretnutia, počas ktorých pripravovala deti na prvé sväté prijímanie. Malá Lucia sa ich zúčastňovala tak rada, že vo veku šesť rokov požiadala, aby aj ona mohla prijať Eucharistiu. Miestny farár sa domnieval, že ešte

5 Aby sa predišlo nedorozumeniu, treba dodať, že toto je presný dátum Luciinho narodenia, aj napriek tomu, čo sa uvádza v knihe rozhovorov Giuseppeho De Carliho s Tarcisiom Bertonom, ktorý vo svojej „absolútne spoľahlivej chronológii“ udal najprv 30. marec (v prvom vydaní z roku 2007 na strane 183), teda deň Luciinho krstu, a o niečo neskôr 22. marec (v druhom vydaní z roku 2010 na strane 235), čo bol zase fiktívny dátum, oznámením ktorého chcel Luciin otec dosiahnuť slávenie jej krstu vo Veľkom týždni. Fakt, že Bertone, ktorý bol v tom čase štátnym sekretárom Svätej stolice, je v tejto oblasti uznávanou autoritou, mohol dodať vierohodnosť týmto nepresným detailom.

nemá vhodný vek, no iný kňaz, otec Cruz z Lisabonu, ju vyskúšal z katechizmu a uvedomil si, že je náležite pripravená.

O mnoho rokov neskôr vizionárka týmito slovami opísala, čo nasledovalo po jej prvej spovedi, na záver ktorej jej kňaz odporučil poprosiť v modlitbe Pannu Máriu, aby zobrala do svojej materinskej ochrany jej srdce: „V kostole boli rôzne sochy Panny Márie. Keďže moje sestry mali na starosti oltár Ružencovej Panny Márie, zvykla som sa modliť pri ňom; preto som sa aj v tej chvíli pobrala tam. Prosila som ju, s tou najväčšou vrúcnosťou, akej som bola schopná, aby bdela nad mojím úbohým srdcom a zachovala ho neporušené len pre Boha. Opakovala som túto pokornú prosbu a zazdalo sa mi pritom, že Mária sa na mňa usmiala a s pohľadom plným dobroty mi láskavo pokynula a povedala ‚áno‘.“⁶

30. mája 1913, na sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, Lucia pristúpila k prvému svätému prijímaniu: „Hneď ako Božská hostia spočinula na mojom jazyku, pocítila som neotrasiteľnú vyrovnanosť a pokoj, pocítila som prival takej nadprirodzenej atmosféry, že prítomnosť nášho dobrého Pána sa mi stala celkom hmatateľnou, akoby som ho videla a cítila svojimi telesnými zmyslami. Tu som sa naňho obrátila touto modlitbou: ‚Pane, urob ma svätou, zachovaj moje srdce navždy čisté len pre teba.‘ V tej chvíli sa mi celkom zreteľne zazdalo, že náš dobrý Pán mi v hĺbke môjho srdca hovorí slová: ‚Milosť, ktorú som ti dnes udelil, zostane v tvojej duši živá a prinesie ovocie večného života.‘“⁷

6 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, Secretariado dos pastorinhos 2005, s. 71. Úplné znenie textu je dostupné na: http://www.pastorinhos.com/_wp/wp-content/uploads/MemoriasI_it.pdf.

7 Luigi Kondor (a cura), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, s. 72.

O niekoľko mesiacov neskôr, keď mala Lucia už osem rokov, jej matka zverila úlohu zaviesť ovce na pastviny do Cabeça, kam sa dievčatko vydalo spolu s kamarátkami Máriou Justino a Teréziou a Máriou Rosa Matiasovými, s ktorými sa zvykla hrať, občerstvovať pri desiata a modlievať ruženec. Počas tejto modlitby sa im trikrát, v období trvajúcim od apríla do októbra 1915, zjavila snehobiela, žiarivá postava. „Vyzerala ako človek zahalený prestieradlom... Nebolo jej vidno oči ani ruky,“⁸ vyrozprávala Lucia svojej matke. Neskôr vyjadrila toto svoje vnútorné presvedčenie: „Na základe udalostí, ktoré potom nasledovali, sa domnievam, že išlo o nášho anjela strážcu, ktorý, bez toho, aby sa nám jasne ukázal, nás pripravoval na uskutočnenie Božích plánov.“⁹

Začiatkom roku 1916 Olimpia, sestra Antonia dos Santos, teda Luciina teta, podľahla žobroneniu Františka a Hyacinty, najmladších z jej siedmich detí, ktoré mala so svojím druhým manželom Manuelom Pedrom Martom (bratrancom Márie Rózy) po tom, čo ovdovela a zostala sama s dvoma deťmi z predchádzajúceho manželstva, a dovolila im, aby išli pásť ich ovce spolu so sesternicou Luciou.

„Neviem prečo, ale Hyacinta a jej braček František si ma mimoriadne obľúbili a ustavične ma vyhľadávali, aby sa so mnou mohli hrať. Nemali radosť zo spoločnosti iných detí a prosievali ma, aby sme chodili k studni, ktorá bola na konci záhrady mojich rodičov,“¹⁰ rozpráva Lucia v prvej časti svojich memoárov, napísaných v decem-

8 Carmelo di Coimbra, *Un cammino sotto lo sguardo di Maria*, Edizioni Ocd 2014, s. 38.

9 Suor Lucia, *Come vedo il Messaggio nel corso del tempo e degli avvenimenti*, Secretariado dos pastinhos 2006, s. 17.

10 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, s. 37.

bri 1935 (tzv. *Prvá spomienka*) ako odpoveď na výzvu Alvesa Correiú da Silvu, ktorý sa 15. mája 1920, vo veku štyridsaťosem rokov, stal biskupom v Leirii. Tento ju požiadal, aby rozpovedala všetko, čo vedela o Hyacintinom živote. Stalo sa tak po tom, čo 12. septembra toho istého roku boli Hyacintine telesné pozostatky prenesené z Vila Nova de Ourém do Fatimy.

Deti trávili spolu veľa času a delili sa o svoje jednoduché duchovné úvahy, vychádzajúce z toho, čo im Luciina mama Mária každý večer hovorila o Ježišovom a Máriinom živote. Po zotmení rady chodievali za humno, aby tam obdivovali hviezdnaté nebo: „Pretekali sme sa, kto dokáže spočítať viac hviezd, ktorým sme hovorili anjelské lampáše. Mesiac bol Máriinou a slnko Pánovou lampou. Hyacinta z času na čas vpravievala: ‚Mám radšej Máriinu lampu, ktorá nás nepáli a neoslepuje, ako to robí Pánova lampa.‘ A naozaj, počas niektorých letných dní tu slnko poriadne pálilo a malá Hyacinta, keďže bola veľmi krehkej telesnej stavby, veľmi trpela týmito horúčavami.“¹¹

Keď kráčali povedľa stáda, spomína sestra Lucia, „Hyacinta veľmi rada načúvala ozvene svojho hlasu prichádzajúcej z hĺbky okolitých údolí. Jednou z našich zábaviek bolo vystúpiť na vysoký vrch, sadnúť si na najväčší kameň a kričať odtiaľ z plného hrdla. Okolité hory nám odpovedali a v ich ohlase najčastejšie zaznievalo meno Mária. Hyacinta niekedy takýmto spôsobom recitovala slovo za slovom celý Zdravas, pričom každé nasledujúce slovo zakričala až potom, čo doznela ozvena predchádzajúceho.“¹²

11 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, s. 40.

12 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, s. 43.

ŽIARIVÁ POSTAVA

Istého bližšie neurčeného jarného dňa roku 1916 sa všetci traja nachádzali na pasienku pri Chousa Velha, a pretože pršalo, skryli sa do blízkej rokliny. Začali sa modliť ruženec veľmi zaujímavým spôsobom, ktorý vynašli, aby modlitba šla rýchlejšie a zostalo im viac času na hru: „Preberali sme zrnká a hovorili sme pritom len: Zdravas, Mária; Zdravas, Mária; Zdravas, Mária! Keď sme prišli na koniec deiatku, hodnú chvíľu sme sa odmlčali a potom sme jednoducho povedali: Otče náš! Takto sme sa bleskurýchlo pomodlili celý ruženec!“¹³

Bolo okolo poludnia, keď, podľa rozprávania samotnej Lucie, „sa do korún stromov oprel silný vietor, ktorý nás prinútil zodvihnúť oči, aby sme zistili, čo sa deje. Náhly závan vetra nás prekvapil, lebo od rána vládlo bezvetrie. Tu sme zahliadli, ako sa k nám od vrcholca olivovníka blíži postava, o ktorej som už na inom mieste hovorila. Hyacinta a František ju nikdy predtým nevideli a ja som im o nej nikdy nehovorila. Ako sa k nám postupne približovala, začali sme rozoznávať črty jej tváre: bol to asi štrnásť až pätnásťročný mladík, belší ako sneh; lúče slnka ho robili priesačným, akoby bol z krištáľu, a bol veľmi krásny. Podišiel k nám a povedal: ‚Nebojte sa! Som anjel pokoja. Modlite sa spolu so mnou.‘ Potom si kľakol, sklonil hlavu až k zemi a vyzval nás, aby sme trikrát zopakovali tieto slová: ‚Ó, môj Bože, verím v teba, klaniam sa ti, dúfam v teba a milujem ťa. Prosím o odpustenie pre tých, ktorí neveria v teba, neklaňajú sa ti, nedúfajú v teba a nemilujú ťa.‘ Nato vstal a povedal: ‚Takto sa modlite. Ježišovo a Máriino Srdce pozorne načúvajú hlasu vašich prosieb.‘“¹⁴

13 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, s. 43.

14 Carmelo di Coimbra, *Un cammino sotto lo sguardo di Maria*, Edizioni Ocd 2014, s. 40.

O niekoľko mesiacov neskôr jedného letného dňa boli títo traja malí kamaráti v záhrade Luciiných rodičov pri studni známej pod menom do Arneiro. Ako sa spolu hrali, opäť uvideli anjela, ktorý ich láskavo napomenul: „Čo to robíte? Modlite sa, veľa sa modlite. Najsvätejšie Srdcia Pána Ježiša a Panny Márie majú s vami plány plné milosrdenstva. Ustavične predkladajte Najvyššiemu modlitby a obety.“ Lucia sa ho spýtala, ako majú prinášať obety, a anjel jej povedal: „Vždy keď môžete, prinášajte Bohu obety ako zadosťučinenie za hriechy, ktorými ho urážajú ľudia, a ako prosbu za obrátenie hriešnikov. Takto vyprosíte vašej vlasti mier. Ja som jej anjel strážca, anjel Portugalska. Predovšetkým však prijímajte a pokorne znášajte utrpenia, ktoré vám Pán zošle.“¹⁵

Pri prvom i druhom zjavení anjela, rovnako ako pri všetkých nasledujúcich zjaveniach Panny Márie František slová nepočul. Museli mu ich zreprodukovať jeho dve kamarátky. Od tejto chvíle sa deti rozhodli konať pokánie – recitovali na kolenách až do úplného vyčerpania slová modlitby, ktorá im bola zjavená.

Istého jesenného dňa sa vrátili do jaskyne, pred ktorou sa im na jar toho roku zjavil anjel, aby sa tam pomodlili. Náhle ich obklopilo silné svetlo a uvideli anjela držiaceho v rukách kalich a nad ním hostiu, z ktorej kvapkala krv. Anjel nechal hostiu i kalich vznášať sa vo vzduchu, kľakol si, tvárou sa dotkol zeme a predniesol túto modlitbu: „Najsvätejšia Trojica, Otec, Syn a Duch Svätý, s hlbokou úctou sa ti klaniam a obetujem ti najsvätejšie telo, krv, dušu a božstvo nášho Pána Ježiša Krista prítomného vo všetkých svätostánkoch sveta na odprosenie urážok, ktoré sa ti dostávajú. Prosím ťa, obráť

15 Carmelo di Coimbra, *Un cammino sotto lo sguardo di Maria*, s. 41.

úbohých hriešnikov pre nekonečné zásluhy jeho Najsvätejšieho Srdca a na orodovanie Nepoškvrneného Srdca Panny Márie.“ Anjel potom vstal a vzal do rúk kalich s hostiou, ktorú podal Lucii, zatiaľ čo jej bratrancovi a sesternici dal piť z kalicha. Hovoril pritom: „Jedzte a pite telo a krv Ježiša Krista, strašne hanobené nevďačnými ľuďmi. Odčíňujte tieto ich ťažké previnenia a potešujte svojho Boha.“¹⁶

Necelý rok po treťom zjavení anjela sa deti po prvý raz stretli s tou, ktorú spočiatku volali „Pani“. Bola nedeľa, 13. mája 1917: Lucia práve dovŕšila desať rokov, František mal onedlho osláviť deviate narodeniny (narodil sa 11. júna 1908) a Hyacinta mala v tom čase sedem rokov (narodila sa 11. marca 1910). Traja pastierikovia boli so svojimi ovcami na pasienku zvanom Cova da Iria, ktorý sa nachádzal asi dva kilometre od ich príbytkov. Dlhú chvíľu si krátili tým, že stavali ochrannú bariéru okolo malého kríčka, aby ho ochránili pred ovcami. Chceli totiž, aby vyrástol a mohli z neho vyrobiť metly pre svoje mamičky. Náhle ich oslepil záblesk silného svetla, akoby začínala búrka. Prvá vec, ktorá im v tej chvíli skrsla v mysli, bola, že treba zhromaždiť stádo a priviesť ho domov skôr, než začne zúriť nečas. Lucia neskôr takto opísala, čo sa dialo: „Po tom, čo urobili niekoľko krokov dolu úbočím, ich oči opäť zasiahlo to isté svetlo. Mysleli si, že znovu udrel blesk, čo ich donútilo ešte viac zrýchliť a vyvinúť väčšie úsilie pri zhromažďovaní oviec. Prešli trochu ďalej a zrazu sa asi v polovici úbočia zastavili, pretože na vrcholku malého duba s prekvapením zbadali krásnu pani vyžarujúcu svetlo.“¹⁷

16 Carmelo di Coimbra, *Un cammino sotto lo sguardo di Maria*, s. 43.

17 Suor Lucia, *Gli appelli del messaggio di Fatima*, Libreria editrice vaticana 2001, s. 115-116.

„Nebojte sa, neublížim vám.“ To boli prvé slová, ktoré im povedala. Takto sa začal rozhovor, ktorého hlavnými protagonistami boli záhadná pani a Lucia. Táto ho neskôr podrobne opísala vo svojej *Štvrtej spomienke* (ktorú zaznamenala na jeseň 1941): „Odkiaľ ste? spýtala som sa jej. ‚Som z neba.‘ ‚Čo odo mňa chcete?‘ ‚Prišla som vás požiadať, aby ste sem prichádzali počas nasledujúcich piatich mesiacov vždy trinásteho dňa v mesiaci presne o tejto hodine. Keď sem prídete, poviem vám, kto som a čo si prajem. Potom sa ešte raz vrátim siedmy raz.‘ ‚Aj ja pôjdem do neba?‘ ‚Áno, pôjdeš tam.‘ ‚A Hyacinta?‘ ‚Aj ona.‘ ‚A František?‘ ‚On tiež, ale najprv sa musí pomodliť veľa ružencov.“¹⁸

Keď rozhovor dospel do tohto bodu, Lucia sa spýtala na dve dievčatá, ktoré nedávno zomreli. Dostala odpoveď, že jedna je už v nebi a druhá zostane v očistci až do konca sveta (podľa komentátorov toto vyjadrenie nesmieme brať doslovne, treba ho chápať ako označenie dlhého časového úseku). Rozhovor potom pokračoval takto: „Ste ochotní ponúknuť sa Bohu a znášať všetko utrpenie, ktoré na vás zošle, ako odčinenie za hriechy, ktorými ho ľudia urážajú, a prosbu za obrátenie hriešnikov?‘ ‚Áno, sme.‘ ‚Budete teda musieť veľa trpieť, no Božia milosť bude vašou útechou.‘ Keď pani dopovedala tieto posledné slová, prvý raz od začiatku rozhovoru rozopla ruky a vydala zo seba veľmi silné svetlo, niečo ako záblesk vychádzajúci z jej rúk, ktorý nám prenikal do hrude a najhlbšej časti duše. Vďaka nemu sme videli seba samých v Bohu, ktorý bol sám týmto svetlom, zreteľnejšie, než by sme sa mohli vidieť v tom najlepšom zrkadle. Tu sme, premožení vnútorným vnuknutím, padli na kolená a ce-

18 Luigi Kondor (ed.), *Memorie di suor Lucia – vol. 1*, s. 169.